

СВЕТЛОЗАР СТОЯНОВ

ГРАВЮРА enthusiast

ОТ

БЕЛЕЗИ

Светлозар Стоянов

Гравюра от белези

© Светлозар Стоянов, автор, 2014

© Иво Рафаилов, художник на корицата, 2014

© Enthusiast – Запазена марка на

„Алто комюникейшънс енд пбблишинг“ ООД, 2014

ISBN 978-619-164-111-6

СВЕТЛОЗАР СТОЯНОВ
ГРАВЮРА
ОТ БЕЛЕЗИ

разкази

enthusiast

София, 2014 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

БАЙ НАРОД

Жената от Николаево	9
Бай народ	19
Мръсни малки старчета	24
Прошката като отмъщение	31
Око за нищо	37
Опасен запой	50
Плод от диво животно	76

ГРАВЮРА ОТ БЕЛЕЗИ

Сквернословието е добро начало	85
Титаничната прелест на думите	90
За Румъния – нищо лошо	97
Grave Britain	127
Моята хазартна майка	135
Кръв и цвете	138
Гравюра от белези	162

УНИЖЕНИЕТО ДА ИЗМИСЛЯШ

Статия на свободата	169
Aпанке	176
Унижението да измисляш	190

Бай народ

ЖЕНАТА ОТ НИКОЛАЕВО

Пръстите ми направо галопираха по клавиатурата. Тъкмо приключвахме броя на вестника и аз довършвах материала за първа страница, когато някой предпазливо почука на вратата на редакцията. Извиках високо и нервно „да“, без да отделям очи от монитора. Вратата се отвори и в стаята нахлу вятър. Вратата се затвори и леките вертикални ленти на текстилните щори се отпуснаха обратно върху рамката на откrehнатия прозорец. Лентичките на металните щори, които покриваха остъкленieto на съседната стая, им отговориха с нежно хоризонтално подрънкване. Повторих нервното си „да“ и сложих последната точка на текста. Не последва никакъв отговор. Явно влезлият учтиво изчакваше да му бъде обърнато някакво по-специално внимание. Кликнах Save, после Yes, затворих документа.

– Добър ден.

– Добър да бъде! – отвърнах и вдигнах очи към вратата. – Кажете?

Беше слабичък и плах петдесетгодишен човечец, не съвсем грозен, но животът така здраво бе втрил отпечатъка си върху лицето му, че направо го бе размазал с подметката си, все едно бе гасил отгоре му фас.

Възрастта допълнително бе уголемила носа, под който устата образуваше скръбна черта.

– Аз да изчакам, ако имате много работа... – започна той.

– Казвайте, казвайте – подканих го. – Но ако може, айде да е малко по-бързичко, щото приключваме броя!

Подобни посещения, знаех от опит, не вещаеха нищо добро. Бях най-младият редактор, трябваше да се занимавам и с гражданската приемна на вестника – задължение, което се свеждаше предимно до разговори с местните любители на доноси и оплаквания, с една слабоумна с мания за преследване и седем-осем нахални старчета, които редовно носеха ръкописи за публикуване, сякаш само за да ни досаждат впоследствие с един-единствен упорит въпрос – кога най-после ще си видят и техните текстове от страниците на вестника?! Този не го познавах.

– Кажете? Какво има? – попитах пак.

– Аз дойдох за...

Беше облечен в крайно износен костюм, шит очевидно някога по поръчка. В комичния си опит да изглежда изструпан като на младини, явно се бе издокарал с най-святната дреха от гардероба си.

– Вижте, ръкописи приемаме в четвъртък и петък следобед. По възможност – на имейл или на електронен носител. Ако сте за комшийски свади, имотни неуредици, неблагоприятни наследници и прочие проблеми от частно-правен характер, се обърнете към юрист.

С тази защитна пледоария, която вече знаех наи-

зуст, потушавах огъня на първа линия, още преди отсреща да са заредили оръжията. Понякога се получаваше.

Той пое дълбоко дъх и го задържа, сякаш плуваше под вълна от срамежливост. После, излизайки на повърхността, каза:

– Ами, аз... Аз търся жената от Николаево.

– Моля?!... Кого търсите?!?

– Жената от Николаево... Нали така се разбрахме по телефона?

– С кого?

– С жената от Николаево...

– Каква жена от Николаево? Тук нямаме такава жена!

Стъклените стени на съседната стая приглушено филтрираха гласовете на трите колежки, които работеха отгатък. Виждах ги как се суетят зад процепите на металните щори. Шефката, страньорката и касиерката на малките обяви.

Той се обърна натам, понаведе се леко в опит да различи раираните им силуети между тънките ленти на щорите и отново се обърна към мен:

– Ами, тя де, жената от Николаево... Тя ме покани да се срещнем в редакцията на вашия вестник в единнайсет часа... А единнайсет вече минава... Почти и пет е... Ето, вижте...

С десния си показалец повдигна нагоре свития в лакътя ляв ръкав на самото и ми сочи часовника си, за да сверя думите му със стрелките. Часовникът му беше истински ветеран.

– Какви са тия глупости, бе?!... Тук да не е място за срещи?!

– Ами, аз... Бихте ли ѝ казали, че съм пристигнал... Ако трябва да я почакам... Може ли да седна тук?

Той посочи празния стол зад съседното бюро. И тръгна към него.

О, не! Поредният луд ни е дошъл на посещение! Точно сега ли, мамка му!

Станах от мястото си, готов да го изхвърля навън. Враждебността ми поникна и избуя в стаята като отровно пипало, пълзящо със свръхестествена бързина, готово да парализира нищо неподозиращата жертва с жадните си вендузи. Ако окажеше съпротива, щях да повикам полиция. Бяхме имали вече няколко такива случая.

– Вижте сега, господине – започнах спокойно, опитвах се да звуча твърд и уверен. – Не може да останете тук, в момента имаме страшно много работа, приключваме броя, а на мен лично направо ми пуши главата и нямам време за глупости, честно!

Спрях на три крачки от него. Той ме погледна объркан, кроткото му лице се уплаши.

– Да изчакам отвън тогава?

Думите му бяха последвани от въпросително мълчание, което се разстла пред мен като безлюден площад.

– Не може, казах! Вървете да си уреждате срещите другаде!

Той смирено се завъртя, почти си беше тръгнал, но се спря, преди да хване дръжката на вратата.

– Ама тука при вас нали работят жени?

Изражението му съчетаваше смесица от завист и заговорничество.

– Да, работят.

– Може ли да ги видя?

И отново опита да надникне през металните щори зад гърба ми. Имаше вид на ученик, който след малко ще направи бяля.

– Не може да ги гледаш! – минах вбесен на „ти“. – Казах ти вече, при нас няма жена от Николаево. Айде, че ще метеме!

– Ама аз само за малко, ако може... Да ги погледна, а?

– НЕ МОЖЕ!

– Е, щом не може...

Но в гласа му прозвуча такава унищожителна, заразителна самота, че аз изведнъж се сепнах и смутено попитах:

– Я чакай! Ти откъде взе номера на тая жена? На жената от Николаево?

– Е, как откъде? От вашия вестник, откъде другаде? Има го в рубриката със запознанствата.

– Така кажи бе, човек! – плеснах с ръце и седнах доволен обратно на мястото си. – Я, виж, виж – виж сега там на какъв номер си я търсил и пак я набери. Имаш джиесем, нали?

– Какво да имам?

– М-о-б-и-л-е-н телефон, мобифон, слухов апарат, или както там му викаш?...

– Имам, имам – телефон имам!

Човечецът припряно бръкна в пазвата си, извади

една кърпа, развърза я полека и внимателно ми подаде джигесема си все едно бе някаква рядка реликва.

– А, не! Набери си го сам. Аз не му разбирам на твоя.

Но не успях да избегна иронията в гласа си. Мъжът ме погледна несигурно. Прибра протегнатата си ръка, сложи си очилата, погледна дисплея и чукна с пръст два-три бутона на клавиатурата. Боравеше с телефона си като начинаеща машинописка.

– Ето го номера! – и ми показва дисплея.

0881XXXX

Цифрите ми се видяха по-малко от стандартния брой при обикновените мобилни номера, но реших да довърша експеримента.

– Ами, набери го, де! Маркирай го и натисни копчето със зелената слушалка...

Мъжът ме послуша, но без да иска, натисна и бутона на високоговорителя, преди да сложи апарата на ухото си. В редакцията беше тихо. Чувах ясно сигнала „свободно“, седях само на метър, метър и нещо от него. Може би го правеше умишлено, за да стана свидетел на разговора? Или пък просто бе глух с едното ухо?

Нещо в слушалката пропука и от другия край на линията се чу приятен като шлифован камък женски глас:

– Ало?...

„А“-то се плъзна по „д“-то като по заледена пързалка, за да се преметне на върха му под формата на „о“, подобно на циркова топка, подхвърлена от муцунката на дресиран тюлен.

– Ало, добър ден – отговори мъжът.

– Добър ден – каза приятният женски глас отсреща.

– Жената от Николаево ли е?

– Моля?!?

Той се огледа.

– Не ѝ ли знаеш името бе, човек? – намесих се аз.

Тялото му трепна рязко, все едно това не беше най-обикновен въпрос, а убождане с игла. Въпреки това успя да се усмихне и с пръст пред устата си ми направя съзаклятнически знак да мълча.

– Ало?... – обади се пак женският глас. – Ало, не ви разбрах?

– Ало, вижте сега, аз съм в редакцията на вестника. Прочетох вашата обява в графата „Запознанства“ и си уговорих среща днес в 11 часа в редакцията на вестника с една жена от Николаево. Вие ли сте?

– Моля?!?

– Вие ли сте жената от Николаево?

Мълчание.

– Ако жената от Николаево е там – продължи той, – бихте ли ѝ казали, че вече съм тук и я чакам в редакцията? До половин час, да речем?...

Мълчание.

Виждах го като в някакъв филм – камерата се придвижва бавно по напрегнатото му лице, чувах гласа му. Чувах как внимателно подбира думите си. Говореше като човек, който не иска да предизвика неприятности.

– Ало?...

– Да! – сопна се гласът.

Аз станах. Камерата се приближи към него.

– Вижте – продължи той, сякаш без да ме забелязва, – ако жената от Николаево в момента е някъде при вас, бихте ли ми я дали на телефона?

– Уф! Един момент, изчакайте така!...

Слушалката пак пропука. Последва монотонен звук, който постепенно се надигна, накъса и усили. Отначало не можах да схвана какво точно чувам. Сякаш слушах далечни вълни, които се разбиваха в скала.

...ЪХ-ХЪ... ХЪ-ЪХ... ЪХ-ОУ... ОУ-АХ... АХ-АХ...
ОООУ-ААААААХ...

Обърканият ми вестникарски мозък усети, че нещо не е наред. Пред очите ми внезапно се завъртяха случайно забелязани по страниците на нашето издание цифри, следвани от думи:

0880XXXX Докосни ме нежно и любов ми дай

0903XXXX Необуздало желание изпитвам аз

0881XXXX Търся беден с богата душа

0905XXXX Аз съм истинска жена

0190XXXX Търся мъжа на моите мечти

0980XXXX Бъди мой грях – 0,96 лв./мин.

...АХ-ОХ... ОУ-НЕ... ОУУУУУ-АХ... АААХ-ДА...
ОООХ-ААААХ...

– Затваряй бързо! – извиках и посегнах към телефона му. – Затваряй веднага, ти казвам!!!

Той внезапно се сепна, сякаш исках да го ограбя.

– Затваряй телефона, като ти казвам, бе, човек!...
Кой знае с колко пари те набутах!...

Погледът му се помрачи, стана недоумяващ, после уплашен. В широко отворените му очи нямаше и следа от практичност или мисъл за вероятните последствия. Той ме послуша, натисна копчето и звукът прекъсна.

– Ти не се ли усещаш, че звъниш на секстелефони?
– попитах. – Плащаш да ти пъшкат в слушалката!...

Обърнах се, за да се върна на стола си, бях малко гузен, защото знаех, че секстелефоните в нашия вестник се публикуват в рубриката за запознанства. Такава беше уговорката ни с фирмата. Това е стар вестникарски трик, от който и аз се хранех.

– Казваш, секстелефон, а?

– Да. Няма никаква жена от Николаево... Сори, пич!

– Значи, няма такава жена?...

Нещо в гласа му трепна, нотка на беззащитна печал, контрапункт на безгрижното чуруликане на вработетата, което долиташе през откренатия прозорец.

– Ама аз нали говорих с нея?... Вчера беше... Ако не с нея, тогава с кого?...

– Това са пълни глупости!

– Глупости, нали?... И аз така си помислих.

После въздъхна дълбоко, сякаш бе знаел, че всичко ще стане точно така.

Аз също въздъхнах. И казах:

– Даааа...

Той си свали очилата. После пак уви скъпоценния си джипесем в кърпата, мушна го обратно в пазвата си и каза:

– Е, аз да тръгвам...

Постоя още малко, отново се запъти към вратата и отново се спря.

– Може ли да видя вашите колежки?...

Въздъгнах:

– По-добре остави тая работа...

В отговор опита да се усмихне. Когато се усмихна, заболя. И него, и мене. И това беше всичко.

Станах да го изпратя до стълбите. Удивително нещо е отдалечаващият се гръб на излъгания човек. В него има някакво безсилие, някаква жалка слабост, която моли за милост, която те мами подире си. Гледах го, докато слизаше по стъпалата. И толкова беззащитност видях в тази плешива стара главица, толкова незлоблива и горчива мъка, толкова безнадеждност от тази никому ненужна сега старост, че ме налегна тъга. „Идваме сами и си тръгваме сами“, помислих си. И в промеждутъка повечето от нас водят самотен, уплашен и непълноценен живот.

Върнах се в редакцията, затворих вратата и седнах зад бюрото. Извадих кутията с цигарите, изкарах една и я запалих с клечка от кибрита си. Пламъчето лумна, изпраща и умря. Поех бавно дима и също така бавно го издишах. От прозореца идеше гласът на площада. Откъслечни думи, накъсани изречения, смехове, разминаващи се токчета, трака-трак-трака-трак, отвън имаше десетки жени и явно нито една от тях не се беше запътила насам. Димът от цигарата ми се разнесе из стаята и застина като мъгла. Само открехнатият прозорец подсказваше, че отвън има свят.

Светлозар Стоянов
ГРАВИЮРА ОТ БЕЛЕЗИ

Редактор *Емил Андреев*
Водещ редактор *Мария Чунчева*
Художник *Иво Рафаилов*
Коректор *Милена Калчева*
Предпечат *Анна Георгиева*

Българска. Първо издание
Формат 16/60x90. Печатни коли 12,25

ISBN 978-619-164-111-6

Издава enthusiast
Запазена марка на
„Алто комюникейшънс енд пбблишинг“ ООД

София, ул. „Кракра“ № 20
тел.: 02/943 87 16
факс: 02/943 87 18
e-mail: office@enthusiast.bg

Книгите на „Ентусиаст“ може да закупите с отстъпка
от www.bookstore.enthusiast.bg

Печат „Полиграф-Юг“ АД

Светлозар Стоянов е роден в Казанлък на 31 декември 1974 г. Завършва Българска филология и етнология. Работи като учител по литература, художник, екскурзовод, барман, транжор в птицекланица в Уелс, сервитьор в Манчестър, разрушител на стари сгради в индустриален Лондон, репортер и редактор в провинциални и столични издания. Притежава редица награди за кратка проза. С дебютния си сборник с разкази „Втора класа“ през 2010 г. печели литературните конкурси „Южна пролет“ и „Светлоструй“.

„Без преувеличение може да се каже, че Светлозар Стоянов може да направи с думите всичко – да бъде суров, поетичен, патетичен, сквернословен. Неговото голямо преимущество е това, че пише единствено за неща, които познава; че знае тайната на мярката; че се е научил как да полага и автобиографичния очерк, и пътеписа, и публицистиката в краката на литературата.“

Деян Енев

„Когато някой описва опашка за банички така, че да усетиш присъствието на целия свят – той е майстор. И аз го гледам с респект. Светльо все едно повтаря думите на Винсент. Аха, да, същият Винсент – ван Гог: „Предпочитам да рисувам очите на някоя проститутка, отколкото най-величествената катедрала“. Старици, тъжни хора, пощенски вагони, собственото тяло – няма значение какво рисува художникът! Той просто се вълнува и движи ръката си, воден от това вълнение. Пише и регистрира недоловимите за другите вибрации на света. Важен е драматичният, задъхан порив... към онова Нещо, което никога няма да можем да дефинираме, но така или иначе винаги ще наричаме Изкуство.“

Калин Терзийски

www.entusiast.bg

9 786191 641116

Цена 12 лв.